

Badania nad gromadzeniem, zachowaniem, analizą i ujawnianiem ukraińskich świadectw wojny

Akronim: U-CORE

Rosyjska inwazja na Ukrainę, którą wcześniej oznaczano różnymi słowami i skrótami, rozpoczęła się w 2014 roku od aneksji Krymu i konfliktu zbrojnego w obwodach donieckim i ługańskim. W ciągu ośmiu lat na terenach kontrolowanych ponad 1,4 miliona osób zostało zarejestrowanych jako osoby przesiedlone wewnętrznie. W 2022 roku stała się pełnowymiarową inwazją i została nazwana "wojną" - cały kraj został dotknięty bezprecedensowym terrorem, zniszczeniami i masową migracją. Na dzień 27 października 2022 roku Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji szacuje, że na terenie Ukrainy 6,5 miliona osób jest wewnętrznie przesiedlonych. Życie tych, którzy pozostali w swoich domach, zostało zagrożone. Ukraińscy uchodźcy przekroczyli granice sąsiednich krajów i rozeszli się po całym świecie. Historia tej wojny stała się historią globalną dzięki bezprecedensowej od czasów II wojny światowej fali migracji. W całej Europie odnotowano 7,9 miliona obywateli Ukrainy (UNHCR, rząd). Za każdą liczbą kryje się ludzka historia. Dzięki osobistym świadectwom możemy ogarnąć skalę tragedii i zrozumieć zdolność do przetrwania i przeżycia wojny.

Collins i Evans rozpoczynają swoją książkę "Rethinking Expertise" od stwierdzenia, że "nauka, jeśli może dostarczyć prawdy, nie może jej dostarczyć w tempie polityki" (Collins i Evans 2007: 1). Wraz z wybuchem wojny badacze stanęli przed koniecznością szybkiej reakcji - osobistej i zawodowej. Szczególnym wyzwaniem było i jest opracowanie sposobów postępowania z materiałem dokumentacyjnym i badawczym w sytuacji konfliktu, który jeszcze się nie zakończył. Wyzwania i pytania dotyczą aspektów przygotowania dokumentacji i kolekcji historii mówionej z uwzględnieniem międzynarodowej perspektywy porównawczej. Wojna na Ukrainie sprawia, że nie jesteśmy w stanie przewidzieć ani rozwoju wydarzeń na miejscu, ani przemieszczania się ludzi. **U-CORE bada heurystyczny akt zbierania, przechowywania, analizowania i ujawniania świadectw rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Proponuje międzynarodową zbiorową etnografię budowania i analizowania metodologicznego i etycznego zestawu narzędzi oraz cyfrowego środowiska do przetwarzania, przechowywania i udostępniania nowo zebranych cyfrowych świadectw wojny za pomocą cyfrowej hermeneutyki praktyki.**

Poprzedzająca projekt U-CORE Inicjatywa "24.02.2022 5 rano: Świadectwa wojny" rozpoczęła się jako projekt dokumentacji kryzysowej, mający na celu zebranie historii ludzi, którzy zostali zewnątrz i wewnętrznie przesiedleni z powodu rosyjskiej agresji. Efektem jest udokumentowanie wojennych i uchodźczych losów Ukraińców na Ukrainie, w Polsce i Luksemburgu. Jako inicjatywa ad hoc nie byliśmy w stanie przygotować ani szczegółowych pytań badawczych, ani infrastruktury do archiwizacji cyfrowej. W niniejszym projekcie przechodzimy od spontanicznego zbierania danych do dobrze zorganizowanych badań empirycznych. Jednym z efektów naszych działań będzie **udostępnienie opracowanej i etycznie przemyślanej bazy nagrań** zgromadzonych w międzynarodowych zespołach, w lokalnych punktach na terenie Luksemburga, Polski i Ukrainy. Dodatkowo, w ramach projektu powstanie (z udziałem zaangażowanych świadków) **film dokumentalny oraz komiks, a także szereg innych działań z pogranicza nauki i sztuki.**